

Basketbol Branşı ile İlgili Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir İçerik Analizi

Çisem ÜNLÜ¹, Abdulkerim ÇEVİKER², Furkan ÇAMIÇI³

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı basketbol alanında yapılmış olan tezlerin farklı değişkenler açısından incelenmesidir.

Yöntem: Tezlerin taramasında veri tabanı olarak Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Tez Merkezi'nden yararlanılmıştır. Çalışmada nitel yöntemlerden betimsel tarama modellerinden içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2013-2023 yılları arasında tez adında veya özetinde "basketbol" kelimesi geçen 334 lisansüstü tez oluşturmuştur. Araştırmacılar tarafından geliştirilen; tezin yılı, yapıldığı üniversite, örneklem grubu, veri toplama aracı, tezin dili, tezin türü, araştırmanın yöntemi, tezin konusu ve danışman unvanı değişkenlerinin yer aldığı form ile veriler değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmanın sonucunda en çok çalışılan örneklem grubunun basketbolcular olduğu, en fazla yüksek lisans türünde tez çalışması yapıldığı, en fazla nicel araştırma yönteminin kullanıldığı ve en çok spor alanında tez yazıldığı görülmüştür.

Sonuç: Sonuç olarak basketbol dünyada en çok izlenen spor dallarından biri olduğundan farklı disiplinlerde incelenmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Yabancı dilde yazılacak olan tezlerin uluslararası düzeyde daha erişilebilir olacağı ve doktora düzeyinde basketbol ile ilgili tezlerin çoğaltılmasının alanyazına katkı sağlayacağı önerilir.

Anahtar Kelimeler

Basketbol,
Lisansüstü Tezler,
Spor.

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 08.02.2024

Kabul Tarihi: 06.03.2024

Online Yayın Tarihi: 15.03.2024

DOI:10.18826/useeabd.1434002

A Content Analysis of Postgraduate Theses Related to the Basketball Branch

Abstract

Aim: The aim of this study is to examine the theses written in the field of basketball in terms of different variables.

Methods: Thesis studies were accessed from the Higher Education Council National Thesis Center database. Content analysis, one of the qualitative methods and descriptive scanning models, was used in the study. The sample of the research consisted of 334 postgraduate theses with the word "basketball" in the thesis name or abstract between 2013 and 2023. Developed by researchers; The data was evaluated with a form that included variables such as the year of the thesis, the university where it was held, the language of the thesis, the type of the thesis, the sample group, the method of the research, the data collection tool, the subject of the thesis and the title of the advisor.

Results: As a result of the study, it was seen that the most studied sample group was basketball players, the most master's thesis studies were conducted, the most quantitative research methods were used, and the most theses were written in the field of sports.

Conclusion: As a result, since basketball is one of the most watched sports in the world, it is thought that it is necessary to examine it in different disciplines. It is recommended that theses written in a foreign language will be more accessible internationally and that multiplying theses on basketball at the doctoral level will contribute to the literature.

Keywords

Basketball,
Graduate Theses,
Sport.

Article Info

Received: 08.02.2024

Accepted: 06.03.2024

Online Published: 15.03.2024

DOI:10.18826/useeabd.1434002

GİRİŞ

Basketbol dinamik ve patlayıcı bir spor olmasının yanı sıra güç ve kondisyon gerektiren oyuncular üzerinde önemli bir etkiye sahip bir spor türüdür (Harley ve ark., 2018). Basketbol dünya çapında popüler bir spordur ve birçok araştırmacı basketbol içerikli birçok akademik çalışma yapmaktadır (Zhao ve ark., 2023, s.2). Dünyada ve Türkiye'de en popüler spor dallarından biri olan basketbolun tarihi, 1891 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde Young Men's Christian Association okulunun beden eğitimi ve spor dersinde görevlendirilen Dr. James Naismith tarafından icat edilmesine dayanmaktadır (Naismith, 1941, s. 37). Naismith, uğraşları sonucunda öğrencilerin ilgi gösterebileceğini düşündüğü oyunu ortaya koyarak 13 maddelik oyun kurallarını okul dergisi The Triangle'da "Yeni Bir Oyun" başlığı altında, "Okuyucularımıza, onu kardeşlikler arasında popüler kılacak unsurlara sahip gibi görünen yeni bir top oyunu sunuyoruz." cümlesi ile başlayan yazısını yayınlamıştır (Myerscough, 1995). Bu kurallar

¹ Spor Bilimleri Fakültesi, Hitit Üniversitesi, cisemunlu@hotmail.com

² Spor Bilimleri Fakültesi, Hitit Üniversitesi, kerimceviker@gmail.com

³ Sorumlu Yazar: Spor Bilimleri Fakültesi, Hitit Üniversitesi, fcamici19@gmail.com

çerçevesinde 1891 yılının Aralık ayında ders esnasında 9'ar kişilik 2 takıma oyunu oynatması ile de ilk maç oynanmıştır (Tobin, 1926, s. 88; Yüce ve Aytuna, 2020, s. 56). A.B.D. tarafından milli bir spor branşı olarak kabul edilen basketbolun yayılması 1904 yılında düzenlenen St. Louis Olimpiyat Oyunları'nda yer verilmesi ile hız kazanmıştır ve diğer dünya ülkelerinin de dikkatini çekmiştir. Türkiye'ye ise Robert Koleji'ne Amerika'dan atanan beden eğitimi ve spor öğretmeni tarafından oyunun öğretilmesi ile 1904 yılında ilk defa oynatılmıştır (Hiçyılmaz, 1974, s. 82; Okan, 1975; Atabeyoğlu, 1985, s. 149). 1923 yılında Türk spor kulüplerinde basketbol branşına yatırım yapılmaya başlanmıştır ve Nişantaşı ile Galatasaray kulüpleri arasında ilk basketbol maçı oynanmıştır. Resmi kurumlar üzerinden basketbolun gelişimi ise 1930'lu yıllardan itibaren olmuştur. Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCİ) İstanbul Müntikası ilk basketbol ligini 1933 yılında gerçekleştirmiştir. 1900'lü yıllarında başlarında tüm dünya ile beraber ülkemize de yayılan basketbol millî takımı, 1936 yılında kurulmuş ve 1936 Berlin Olimpiyatları'na katılmıştır. Ayrıca basketbol branşı ilk olarak 1936 Berlin Olimpiyatları'na dâhil edilmiştir. Türkiye Basketbol Federasyonu, 1959 yılında kurulmuş ve 1966 yılında Türkiye Deplasmanlı Basketbol Ligi'ni başlatmıştır. Türkiye, basketbol alanında uluslararası başarılar elde etmiş ve 2010 yılında düzenlenen FIBA Dünya Basketbol Şampiyonası'nda ikincilik kazanmıştır (TBF, 2024).

Basketbol kuralları Uluslararası Basketbol Federasyonu (FIBA) tarafından belirlenir ve güncellenmektedir. Müsabakalar beş as oyunculu iki takım ile on dakikalık 4 periyot üzerinden oynanmaktadır. Yerden yüksekliği 305 santimetre olan potadan topu geçirerek sayı elde eder ve rakibinden fazla sayı alan takımın maçı kazanmasıyla sonuçlanır.

Basketbol, zihinsel, fiziksel hem de sosyal açıdan faydalı bir spor branşdır. Basketbol, kas gücü, dayanıklılık, koordinasyon, hız, esneklik, denge, ritim, reaksiyon zamanı, konsantrasyon, karar verme, problem çözme, yaratıcılık, iş birliği, liderlik, iletişim, özgüven, özsaygı, stres yönetimi, sosyal uyum gibi pek çok beceri ve yeteneği geliştirmeye katkı sağlar (Yazarer ve ark., 2004). Basketbol, aynı zamanda eğlenceli, heyecanlı, rekabetçi, öğretici ve kültürel bir aktivitedir. Basketbol, farklı yaş, cinsiyet, ırk, din, kültür, sosyo-ekonomik durum gibi gruplardan insanları bir araya getirerek sosyal bütünleşmeye ve kültürel değişime katkıda bulunur (Bardakçı ve Yıldız, 2020).

Ülkemizde lisans düzeyinde basketbol dersleri lisans düzeyinde öğretim veren fakülte ve yüksekokulların seçmeli, zorunlu, seçmeli uzmanlık veya uzmanlık dersleri kapsamında yürütülmektedir. En yaygın takım sporlarından olan lisans eğitiminden sonra lisansüstü eğitime devam edenler ise lisansüstü çalışmalarını tezler ile sonuçlandırmaktadır.

Basketbolun küresel ölçekte hızla artan popüleritesine rağmen, özellikle çeşitli faktörler göz önüne alındığında, bazı içeriklere ilişkin veri eksikliği mevcuttur (Ferioli ve ark., 2023). Basketbolun bu kadar önemli ve popüler bir spor olması, akademik çalışmalara da yansımadağı söylenebilir. Basketbol, eğitim, psikoloji, diş hekimliği, hukuk, reklamcılık, tarih, sosyoloji, mühendislik gibi pek çok disiplinde tezler için araştırma konusu olmuştur. Bu tezler, basketbolun farklı yönlerini incelemiş ve basketbol bilimine katkı sağlamıştır. Ancak, Türkiye'de basketbol alanında yapılan lisansüstü tezlerin sayısı, kapsamı, yöntemi, bulguları, sonuçları ve önerileri hakkında genel bir değerlendirme yapılmamıştır. Bu durum, basketbol alanındaki mevcut durumu, eksiklikleri, ihtiyaçları ve gelişme alanlarını belirlemeyi zorlaştırmaktadır.

Bu araştırmanın amacı, Türkiye'de 2013-2023 yılları arasında basketbol alanında yapılmış olan lisansüstü tezlerin içerik analizini yapmaktır. Bu araştırmanın sonucunda, Türkiye'de basketbol alanında yapılan lisansüstü tezlerin genel bir profilinin ortaya çıkarılması ve basketbol bilimine katkı sağlanması beklenmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın modeli

Bu araştırmanın modeli belge (doküman) incelemesidir. Mevcut durumun ortaya konulması için yazılı belge ve bilgilerin derlenmesi ile yapılan bir analiz yöntemidir. İçerik analizlerinin bilimsel çalışmalarda faydası bilgilerin yayılması açısından ve uygulamanın biçim kazanmasında önem arz eden araştırma sentezleridir (Suri ve Clarke, 2009). Gözlem ya da görüşme tekniği kullanılmayan durumlarda dokümanların analiz edilmesiyle bir konu ile ilgili mevcut durumu ortaya koymak hedeflenmektedir. Bu çalışmada da ilk adım amacı belirlemek için soruların belirlenmesi ve ardından literatür taraması ile

devam etmiştir. Bu dökümanlar toplandıktan sonra betimsel içerik analizi uygulanmıştır. Belirli temalar çerçevesinde yorumlar yapılarak kategoriler oluşturulmuştur.

Araştırmanın veri analizi

Araştırmada ulaşılan verilerin çözümlenmesinde SPSS 22.00 paketi kullanılmıştır. Tezlere ilişkin frekans ve yüzde değerleri ulaşılmıştır. Bu çalışma, Türkiye'de basketbol anahtar kelimesiyle 2013-2023 yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin genel profilini belirlemeyi amaçlamıştır. Bu çalışmanın yöntemi niteldir. Nitel araştırmalarda doküman toplama, gözlem, görüşme ve yarı yapılandırılmış sorular yer almaktadır (Berg ve Lune, 2015, s. 102). Bu çalışma doküman toplama yoluyla içerik analizi şeklinde yapılmıştır. Araştırmada 334 lisansüstü tez incelenmiştir. Toplanan veriler tezin yılı, yapıldığı üniversite, tezin dili, örneklem grubu, tezin türü, veri toplama aracı, araştırmanın yöntemi, tezin konusu ve danışman unvanı değişkenleri ile değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı

Yıl	n	%
2013	11	,3
2014	11	3,3
2015	19	5,7
2016	16	4,8
2017	21	6,3
2018	35	10,5
2019	55	16,5
2020	30	9,0
2021	47	14,1
2022	42	12,6
2023	47	14,1
Toplam	334	100

Tablo 1 incelendiğinde 2013-2023 yılları arasında toplamda 334 tez yazıldığı görülmektedir. Tezlerin yazıldığı yıllara göre bakıldığında en az 2013 ve 2014 yıllarında 11 (%3,3) ile en fazla ise 2019 yılında 55 (%16,5) olduğu görülmektedir (Tablo 1).

Tablo 2. Lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı

Üniversiteler	n	%
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	2	0,6
Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi	2	0,6
Afyon Kocatepe Üniversitesi	1	0,3
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	1	0,3
Akdeniz Üniversitesi	4	1,2
Aksaray Üniversitesi	2	0,6
Anadolu Üniversitesi	5	1,5
Ankara Üniversitesi	6	1,8
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	4	1,2
Ardahan Üniversitesi	2	0,6
Atatürk Üniversitesi	4	1,2
Atılım Üniversitesi	1	0,3
Avrasya Üniversitesi	1	0,3
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	1	0,3
Bahçeşehir Üniversitesi	8	2,4
Balıkesir Üniversitesi	4	1,2
Bartın Üniversitesi	2	0,6
Başkent Üniversitesi	2	0,6
Bingöl Üniversitesi	1	0,3
Boğaziçi Üniversitesi	2	0,6
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	2	0,6
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1	0,3
Bursa Uludağ Üniversitesi	1	0,3
Çağ Üniversitesi	1	0,3
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	3	0,9
Çankaya Üniversitesi	1	0,3
Çukurova Üniversitesi	3	0,9
Dokuz Eylül Üniversitesi	3	0,9

Dumlupınar Üniversitesi	4	1,2
Düzce Üniversitesi	3	0,9
Ege Üniversitesi	7	2,1
Erciyes Üniversitesi	6	1,8
Fırat Üniversitesi	4	1,2
Gazi Üniversitesi	25	7,5
Gaziantep Üniversitesi	5	1,5
Gedik Üniversitesi	2	0,6
Giresun Üniversitesi	1	0,3
Hacettepe Üniversitesi	12	3,6
Haliç Üniversitesi	10	3,0
Harran Üniversitesi	1	0,3
Hasan Kalyoncu Üniversitesi	2	0,6
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	2	0,6
Hitit Üniversitesi	1	0,3
İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	1	0,3
İnönü Üniversitesi	1	0,3
İstanbul Aydın Üniversitesi	3	0,9
İstanbul Gedik Üniversitesi	1	0,3
İstanbul Gelişim Üniversitesi	2	0,6
İstanbul Kültür Üniversitesi	22	6,6
İstanbul Medipol Üniversitesi	1	0,3
İstanbul Nişantaşı Üniversitesi	2	0,6
İstanbul Okan Üniversitesi	1	0,3
İstanbul Üniversitesi	2	0,6
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa	10	3,0
Kafkas Üniversitesi	4	1,2
Karabük Üniversitesi	1	0,3
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	2	0,6
Kastamonu Üniversitesi	4	1,2
Kırıkkale Üniversitesi	1	0,3
Kilis 7 Aralık Üniversitesi	2	0,6
Kocaeli Üniversitesi	1	0,3
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	4	1,2
Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi	3	0,9
Manisa Celal Bayar Üniversitesi	1	0,3
Mardin Artuklu Üniversitesi	5	1,5
Marmara Üniversitesi	1	0,3
Mersin Üniversitesi	12	3,6
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	12	3,6
Munzur Üniversitesi	8	2,4
Muş Alparslan Üniversitesi	1	0,3
Necmettin Erbakan Üniversitesi	2	0,6
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	4	1,2
Niğde Üniversitesi	6	1,8
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1	0,3
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	8	2,4
Pamukkale Üniversitesi	4	1,2
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	2	0,6
Sabancı Üniversitesi	2	0,6
Sağlık Bilimleri Üniversitesi	1	0,3
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	1	0,3
Selçuk Üniversitesi	2	0,6
Süleyman Demirel Üniversitesi	14	4,2
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi	2	0,6
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	1	0,3
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	1	0,3
Trakya Üniversitesi	1	0,3
Uludağ Üniversitesi	4	1,2
Uşak Üniversitesi	1	0,3
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1	0,3
Yaşar Üniversitesi	1	0,3
Yeditepe Üniversitesi	1	0,3
Yıldız Teknik Üniversitesi	8	2,4
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1	0,3

Toplam	334	100
--------	-----	-----

Lisansüstü tezler yapılan üniversite bazında değerlendirildiğinde basketbolla ilgili yapılan tezler 97 üniversitede gerçekleştirilmiştir. En fazla tez Gazi Üniversitesi 25 (%7,5) bitirilmiştir (Tablo 2).

Tablo 3. Lisansüstü tezlerin yazıldığı dile göre dağılımı

Dil	n	%
İngilizce	20	6,0
Türkçe	314	94,0
Toplam	334	100,0

Tablo 3'te yapılan tezlerin dillere göre dağılımı incelendiğinde; 20 (%6)'sinin İngilizce ve 314 (%94)'ünün ise Türkçe olarak yapıldığı görülmektedir (Tablo 3).

Tablo 4. Lisansüstü tezlerin türüne göre dağılımı

Tez Türü	n	%
Doktora	46	13,8
Tıpta Uzmanlık	1	0,3
Yüksek Lisans	287	85,9
Toplam	334	100,0

Tablo 4'te türüne göre tezler incelendiğinde 46 (%13,8) doktora, 1 (%0,3) tıpta uzmanlık ve 287 (%85,9) yüksek lisans olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4).

Tablo 5. Lisansüstü tezlerin araştırma yöntemine göre dağılımı

Araştırma Yöntemi	n	%
Nicel	285	85,3
Karma	2	0,6
Nitel	47	14,1
Toplam	334	100,0

Tablo 5'te yapılan tezlerin araştırma yöntemine göre dağılımı incelendiğinde; 285 (%85,3)'inin nicel, 2 (0,6)'sinin karma ve 47 (%14,1)'sinin ise nitel olarak yapıldığı görülmektedir (Tablo 5).

Tablo 6. Lisansüstü tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımı

Veri Toplama Araçları	n	%
Analiz	13	,9
Biyografi	1	0,3
İçerik Analizi-Doküman Analizi- Durum Analizi	8	2,4
Ölçek	98	29,3
Ölçek ve Ölçüm	1	0,3
Ölçüm	203	60,8
Yarı Yapılandırılmış Görüşme	10	3,0
Toplam	334	100,0

Veri toplama araçlarına göre çalışmalar değerlendirildiğinde en çok 203 (%60,8) ölçüm yapıldığı sonrasında ise ölçek 98 (%29,3) uygulandığı görülmektedir (Tablo 6).

Tablo 7. Lisansüstü tezlerin örneklem grubuna göre dağılımı

Örneklem Grubu	n	%
Analiz	14	4,2
Antrenör	6	1,8
Basketbolcu	227	68,0
Diğer Branş	24	7,2
Hakem	10	3,0
İl Temsilcileri	1	0,3
İnternet Kullanıcıları	1	0,3
Lig	3	0,9
Spor Kulübü	2	0,6
Taraftar	7	2,1
TBF	2	0,6
Tekerlikli Sandalye Basketbolcu	23	6,9
Üniversite Öğrencisi	5	1,5
Yönetici	9	2,7
Toplam	334	100,0

Tablo 7'de yapılan tezlerin araştırma yöntemine göre dağılımı incelendiğinde; 285 (%85,3)'inin nicel, 2 (0,6)'sinin karma ve 47 (%14,1)'sinin ise nitel olarak yapıldığı görülmektedir (Tablo 7).

Tablo 8. Lisansüstü tezlerin danışman unvanına göre dağılımı

Danışman Unvanı	n	%
Doçent	118	35,3
Dr. Öğr. Üyesi	111	33,2
Profesör	105	31,4
Toplam	334	100,0

Tablo 8’de yapılan tezlerin danışmanın unvanına göre dağılımı incelendiğinde; 118’i (% 35,3) doçent, 111’i (%33,2) doktor öğretim üyesi ve 105’i (% 31,4) profesördür (Tablo 8).

Tablo 9. Lisansüstü tezlerin konusuna göre dağılımı

Konu	n	%
Anatomi	1	0,3
Beslene/Besin Hijyeni	13	3,9
Bilgisayar/Elektrik Elektronik Mühendisliği	2	0,6
Biyofizik	1	0,3
Biyokimya	1	0,3
Diş Hekimliği	1	0,3
Eğitim ve Öğretim	14	4,2
Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon	40	12,0
Fizyoloji	13	3,9
Genetik	1	0,3
Halkla İlişkiler	1	0,3
Hematoloji	1	0,3
Hukuk	1	0,3
İstatistik	2	0,6
Kamu Yönetimi	1	0,3
Psikiyatri/Psikoloji	1	0,3
Psikoloji= Psychology	10	3,0
Reklamcılık	2	0,6
Sağlık Eğitimi	1	0,3
Sosyoloji	1	0,3
Spor	224	67,1
Tarih	1	0,3
Yönetim Bilişim Sistemleri	1	0,3
Toplam	334	100,0

Lisansüstü tezler konu bazında değerlendirildiğinde en fazla bitirilen tez 224 (%67,1) spor konusunda olarak görülmektedir (Tablo 9).

TARTIŞMA

Yapılan bu araştırmada basketbolla ilgili 2013-2023 yılları arasında yazılan tezlerin hangi alanda daha fazla yazıldığı, örneklem grubu, yapıldığı üniversite, veri toplama aracı ve danışman unvanları değişkenleri açısından incelenmesini amaçlamaktadır. Bu yıllar arasında tamamlanmış olan tezlerin detaylı bir biçimde değişik parametreler açısından değerlendirilmesi yapılmıştır.

Çalışmanın bulguları değerlendirildiğinde araştırmaların konuları açısından en fazla spor konusunda çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Bu alanda yapılan çalışmaların büyük çoğunluğu fizyolojik ve antropometrik ölçümlerdir. Sosyal alanlarda yapılmış çalışmaların, karma yöntemlerin, analizlerin ve biyografilerin ölçümlere nazaran çok az olduğu karşımıza çıkmaktadır. Örneklem grubu açısından bakıldığında ise sporcular üzerinde ağırlıklı şekilde durulmuş; antrenörler, yöneticiler, idareciler, menajerler, Türkiye Basketbol Federasyonunun yapısı gibi konularla ilgili çalışmalar oldukça azdır. Ayrıca en fazla araştırma türü olarak nicel yöntemlerin kullanıldığı görülmektedir. Nitel ve karma yöntemlerinin fazlaştırılması da basketbol alanında yapılan çalışmalara katkı sağlayabilir.

Basketbol ülkemizde ve dünyada en çok ilgi gören spor dallarından biridir. Bu çalışmada olduğu gibi içerik analizlerin spor alanında yapılmış olduğu görülmektedir. Atilla (2020), 1985-2018 yılları arasında basketbolla ilgili tezleri incelemiştir. 254 yüksek lisans, 50 doktora tezi toplamda 304 olarak belirlemiştir. Şemşek ve ark., (2004) Türkiye’de basketbol alanında yapılmış lisansüstü çalışmaları inceledikleri araştırmalarını bir akademik kitap halinde yayınlamışlardır. Diğer branşlarda ve spor alanında yapılmış içerik analizi ile bibliyometrik çalışmalara bakıldığında ise Büyükgün (2020) yapmış olduğu çalışmasında tenis alanında 1990-2018 arasında yazılmış 21 doktora ve 106 yüksek lisans toplamda 127 çalışmayı incelemiştir. Öztürk Kuter ve Öztürk (2012) Türkiye’deki Raket Sporları ile

İlgili yapılan ve YÖK Tez Arşivinde olan lisansüstü tezler üzerinde yapmış oldukları çalışmalarında 56 yüksek lisans ve 10 doktora olmak üzere 66 tezi incelemişlerdir. Coşkunürk (2023) atletizm branşı ile ilgili yapmış olduğu çalışmalarda 61 tane tezin incelemesini gerçekleştirmiştir. Çetinkaya (2022) 1980-2021 yılları arasında voleybol anahtar kelimesiyle 268'i yüksek lisans, 2'si tıpta uzmanlık ve 41'i doktora tezi olan toplam 311 lisansüstü tezin içerik analizini yapmıştır. Ayhan ve İlhan (2021) Ülkemizde E-Spor ile ilgili yapılmış olan akademik çalışmaların içerik analizini incelediği araştırmasında toplam 61 çalışma tespit etmiştir. Yılmaz ve ark., (2014) Bedensel engellilerde spor ile ilgili çalışmaların içerik analizini incelediği çalışmasında 4 doktora tezi, 12 yüksek lisans tezi, 39 bildiri ve 6 makale olmak üzere toplam 61 çalışma tespit etmişlerdir. Özkadı ve ark., (2022) Web of Science veri tabanında yayımlanan yüzme branşı ile ilgili makalelerin içerik analizini yapmışlardır.

Spor branşları dışında spor turizmi (Çetiner, 2022), spor yaralanmaları (Öner, 2022), beden eğitimi ve spor temalı (Uysal ve Atay, 2021), Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlar (Öner ve Murathan, 2023), Spor Eğitimi Modeli (Baytur ve Ulaş, 2022), Sporda İnsan kaynakları (Yaraş ve Göksel, 2023), Spor, Sosyoloji ve Psikoloji İlişkisi (Belli ve Dertli, 2023), Sporda liderlik (Akpınar, 2023) ve kuvvet, güç ve direnç antrenmanları ile ilgili yapılan doktora tezlerinde tercih edilen antrenman yöntemleri (Turgut, 2023, s. 12) ile ilgili çalışmalara rastlanmıştır.

SONUÇ

Çalışma, basketbolla ilgili 2013-2023 yılları arasında yapılan lisansüstü tezleri inceleyerek bu branşla ilgili yapılacak olan bilimsel çalışmalara yön göstermesi bakımından önem arz etmektedir. Çalışmanın sonucunda en çok çalışılan örneklem grubunun basketbolcular olduğu, en fazla Gazi Üniversitesinde çalışıldığı, büyük kısmının Türkçe olarak yazıldığı, yüksek lisans türünde olduğu, nicel araştırma metodlarının kullanıldığı görülmüştür. Veri toplama aracı olarak ise ölçüm, danışman unvanına göre dağılım homojenlik gösterirken tez konusuna göre en fazla spor alanında tez yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak basketbol dünyada en çok izlenen spor dallarından biri olduğundan farklı disiplinlerde incelenmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Yabancı dilde yazılacak olan tezlerin uluslararası düzeyde daha erişilebilir olacağı ve doktora düzeyinde basketbol ile ilgili tezlerin çoğaltılmasının alanyazına katkı sağlayacağı önerilir.

KAYNAKÇA

- Akpınar, Ö. (2023). Sporda liderlik alanında yapılan çalışmaların bibliyometrik analizi. *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 5(2), 116-132. DOI: 10.47778/ejsse.1325523
- Atabeyoğlu, C. (1985). *Basketbol, Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi*. (6. Baskı). Ankara: İletişim Yayınları.
- Atilla, A. (2020). 1985-2018 yılları arası Türkiye'de basketbol branşında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *International Sport Science Student Studies*, 2(1), 60-71.
- Ayhan, B. & İlhan, E. L. (2021). Türkiye'de spor bilimi alanında bedensel engelli bireylere yönelik yapılan makalelerin içerik analizi (2015-2020). *International Journal of Contemporary Educational Studies*, 7(2), 672-686.
- Bardakçı, O. & Yıldız, Ö. (2020). Rekreatif amaçlı basketbol oynayan gençlerin değer değişimlerine yönelik anne-baba görüşleri. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 256-270.
- Baytur, S. N. & Ulaş, M. (2022). Spor eğitim modeli üzerine yapılan araştırmalara ilişkin bir bibliyometrik analiz. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 27(4), 297-312. DOI:10.53434/gbesbd.1151769
- Belli, E. & Dertli, Ş. (2023). Spor, sosyoloji ve psikoloji ilişkisini ele alan lisansüstü tez çalışmalarının bibliyometrik incelemesi. *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 1-31. DOI: 10.29157/etusbed.1134152
- Berg, B. L. & Lune, H. (2015). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (Çev.: Hasan Aydın, 1. Baskı). Konya: Eğitim Kitabevi.
- Büyükgün, A. (2020). 1990-2018 yılları arası Türkiye'de tenis branşında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(1), 20-29.

- Coşkuntürk, O. S. (2023). Atletizm branşı ile ilgili lisansüstü tezlere yönelik bir içerik analizi. *The Online Journal of Recreation and Sports*, 12(3), 467-477. <https://doi.org/10.22282/tojras.1295048>
- Çetiner, H. (2022). Spor turizmi alanında yapılan çalışmaların bibliyometrik analizi. *Journal Of Gastronomy, Hospitality and Travel*, 5(1), 257-268. DOI:10.33083/joghat.2022.129
- Çetinkaya, G. (2022). Voleybol branşında yazılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik açıdan analizi. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 1-15. DOI: 10.52272/srad.1180179
- Feroli, D., Conte, D., Scanlan, A. T. & Vaquera, A. (2023). Technical-Tactical Demands of 3× 3 International Basketball Games According to Game Outcome, Player Sex, and Competition Phase. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 37(2), 403-412. DOI: 10.1519/JSC.0000000000004282
- Harley, R., Mills, S. & Bliss, A. (2018). Basketball. In *Routledge Handbook of Strength and Conditioning* (pp. 178-193). Routledge.
- Hiçyılmaz, E. (1974). *Türk spor tarihi* (3. Baskı). Ankara: Demet Ofset.
- Myerscough, K. (1995). The Game with no name: the invention of basketball. *The International Journal of the History of Sport*, 12(1), 137-152. DOI: 10.1080/09523369508713887
- Naismith, J. (1941). *Basketball: Its origin and development* (1. Oppression). Lincoln: University of Nebraska Press.
- Öner, B. & Murathan, T. (2023). Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlar üzerine yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(38), 578-600.
- Öner, Ç. (2022). Spor yaralanmaları psikolojisinin görsel haritalama üzerinden bibliyometrik analizi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(4), 904-932. DOI: <https://doi.org/10.38021/asbid.1176531>
- Özkadı T., Demir E., Yıldırım T., Çağlar E.Ç., Alagöz İ. & Aydoğdu, G. (2022). Spor bilimlerinde yüzme konusundaki yayınların bibliyometrik analizi: Tıbbi bir bakış açısı. *Hitit Med J.* 4(2), 39-48. DOI: 10.52827/hititmedj.1121920
- Öztürk Kuter, F. & Öztürk, Y. (2012). Türkiye’de raket sporları alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Sport Sciences*, 7(2), 46-58.
- Suri, H. & Clarke, D. (2009). Advancements in research synthesis methods: From a methodologically inclusive perspective. *Review of Educational Research*, 79(1), 395-430.
- Şemşek, Ö., Melekoğlu, T. & Sevim, O. (2004). *Türkiye de basketbol yüksek lisans ve doktora çalışmaları* (1. Baskı). Ankara: Türkiye Basketbol Federasyonu.
- TBF (2024). Erişim adresi: <https://www.tbf.org.tr/tarihce/ulkemizde-basketbol> Erişim Tarihi: 17.12.2023.
- Tobin, C. M. (1926). *1925-1926 Resmi basketbol rehberi*. (Çev.: Ahmet Robenson, 1. Baskı) Lincoln: Y.M.C.A. Cemiyeti.
- Turgut, A. (2023). *Güç, kuvvet, direnç antrenmanları üzerine yapılmış doktora tezlerinde kullanılan antrenman yöntemlerinin incelenmesi*. (Editör: Çisem Ünlü & Abdülkerim Çeviker, 1. Baskı) Spor bilimlerinde yeni yaklaşımlar ve multidisipliner çalışmalar. Ankara: Akademisyen Kitabevi.
- Uysal, H. Ş. & Atay, E. (2021). Beden eğitimi ve öğretim temalı doktora tezlerine ilişkin bibliyometrik analiz. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 246-256. DOI: 10.25307/jssr.885613
- Yaraş, A. & Göksel, A. G. (2023). Sporda insan kaynakları konusunda yayınlanmış lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Turkish Studies-Social Sciences*, 18(1), 313-330.
- Yazarer, İ., Taşmektepligil, M. Y., Ağaoğlu, Y. S. & Ağaoğlu, S. A. (2004). Yaz spor okullarında basketbol çalışmalarına katılan grupların iki aylık gelişmelerinin fiziksel yönden değerlendirilmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(4), 163-170. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000042
- Yılmaz, A., Şentürk, U. & Ramazanoğlu, F. (2015). Bedensel Engellilerde spor konulu araştırmaların içerik analizi. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri*, 9(2), 28-43.
- Yüce, M. & Aytuna, F. (2020). *Türkiye basketbol tarihi*. (1. Baskı). Ankara: Türkiye Basketbol Federasyonu.
- Zhao, K., Chunjie, D. & Guangxin, T. (2023). Enhancing Basketball Game Outcome Prediction through Fused Graph Convolutional Networks and Random Forest Algorithm. *Entropy* 25(5), 765. <https://doi.org/10.3390/e25050765>

KAYNAK GÖSTERİMİ

Ünlü, Ç., Çeviker, A. & Çamiçi, F. (2024). Basketbol Branşı ile İlgili Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir İçerik Analizi. Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi- USEABD, 10(1), 36-44. DOI: 10.18826/useabd.1434002